

ТЫЛ И СНАБЖЕНИЕ СОВЕТСКИХ ВОЙСК

A hadtáp életképessége

Írta: N. Kozlov vetérőrnagy

Megjelent: a „Тил и Снабжение” c. folyóirat 1984. 2. számában

Az egyik gyakorlaton a hadtápnál a harcosok nagy igyekezettel és magabiztosan tevékenykedtek. A kijelölt körletbe történő beérkezés után legelőször fedezékbe helyezték a technikát és az anyagi készleteket, megszervezték az őrzést és védelmet, majd azonnal hozzáláttak a tartalékkörlet előkészítéséhez. És ahogy beigazolódott, nem dolgoztak hiába. Az álcázó és műszaki munkák befejezése után szó szerint egy néhány percen belül a levegőben váratlanul megjelent az „ellenség” felderítő repülőgépe. A hadtáp életképességét biztosító rendszabályokat tehát időben foganatosították.

Olyan viszonyok között, amikor az ellenség olyan hatékony felderítőeszközökkel rendelkezik, amelyek lehetővé teszik a célok és objektumok nagy pontosságú felderítését, a személyi állomány, a technika, a fegyverzet és az anyagi készletek rejtését első fontosságú kérdésnek kell tekinteni. Ezért a tábort kiképzés folyamán célszerű állandóan rendszabályokat foganatosítani a rejtettség, az álcázás, továbbá a „*diverzáns csoportok*” elleni harc biztosítására. Az életképesség megőrzésének érdekében fel kell ismerni azt a pillanatot, mikor kell kitérni az ellenség csapásai alól, hogyan lehet sikeresen végrehajtani a feladatokat, függetlenül az elszennvedett veszteségektől. A nagyteljesítményű speciális és szállítótechnikával felszerelt hadtápszervek korszerű felépítése, mennyiségi és minőségi mutatói teljes egészében lehetővé teszik ennek megvalósítását.

Napjainkban a külföldi hadseregeknél jelentős mennyiségű, nagy pusztítóerővel, hatótávolsággal és találati pontossággal rendelkező tömegpusztító fegyver és új hagyományos fegyverfajta jelent meg. Ebből következik az, hogy mélyrehatóbban kell tanulmányozni a valószínű ellenség fegyverzetét, alkalmazásának módjait, pusztító tényezőit és az ellenük való védekezés módjait. Ez nagyon fontos alkotó része a hadtáptisztek, zászlósok, tiszthelyettesek és katonák kiképzésének.

Sajnos még mindig lehet találkozni olyan esetekkel, amikor az egyes szolgálati személyek nincsenek teljesen tisztában az atomcsapás, a lökéshullám pusztító tényezőivel, a sugárzás, az elektromágneses impulzus, a radioaktív szennyezés, a szeizmorobbanási hullám következményeivel. Az ellenségnél most megjelent neutronfegyver élőerőre kifejtett radioaktív sugárzásának rádiusza 2-2,5-szerese a hagyományos atomfegyver rádiusának. Igen nagy veszélyt jelent a hadtápegységek és alegységek szempontjából a vegyifegyver, amely képes rövid idő alatt harcképtelenné tenni a személyi állományt, megsemmisíteni az élelmiszert, a ruházati anyagot és a vízforrásokat.

Nem lehet számításon kívül hagyni azonban a gyújtófegyvereket sem. A napalm, pirogel, termit, fehér foszfor ellenség általi alkalmazása helyrehozhatatlan kárt okozhat a személyi állománynak és az anyagi eszközöknek, jelentős tüzeket és anyagi megsemmisülést vonhat maga után.

Az imperialisták által az utóbbi időben kirobbantott helyi háborúk tapasztalatai azt bizonyítják, hogy korszerű viszonyok között a légierő, a légi mozgékonyaságú erők és a légideszantok képesek harcképtelenné tenni egész hadtápegységeket, alegységeket és intézeteket annak ellenére, hogy azok nagy távolságra helyezkednek el a peremvonalától. Ezért fontos a hadtáp életképessége megőr-

zésének szempontjából az, hogy a hadtápszerveket a kellő pillanatban ki tudjuk vonni az ellenség csapásai alól, végre tudjuk hajtani a feladatokat meghatározott anyagi eszköz- és élőerő veszteség esetén.

A hadtápbiztosítás elméletének és gyakorlatának fejlődése, az anyagi eszközök szállítása, a sebesültek és a sérült technika harcmezőről való hátraszállítása racionális módjainak állandó keresése és meghonosítása, az együttműködés és a megbízható vezetési rendszer megszervezése, a tartalékok létrehozása és megóvása, a hadtápegységek és intézetek működőképessége gyors helyreállítására vonatkozó tervek realizálása képezik azokat a jelentős feladatokat, amelyeknek a szak-és harckiképzésen történő megoldása eredményezi a hadtáp magas fokú életképességének elérését.

A Németországban állomásozó szovjet hadseregcsoportnál a hadtápszakemberek ennek a figyelembevételével tervezik a kiképzést. Az *életképesség*: a csapatoknak, a fegyverzetnek és haditechnikának, a hadtápbjektumoknak, a vezetési és a hadtápbiztosítási rendszernek harcképessége megőrzését, vagy gyors helyreállítását szolgáló tulajdonsága az ellenség ráhatásának viszonyai között. Azért a terepfoglalkozásokon állandóan napirenden kell tartani az alegységek és intézetek széttagolása, azok álcázása, a terep védőtulajdonságai felhasználása és műszaki berendezése kérdéseinek feldolgozását.

A foglalkozásokon a személyi állományt megismertetik a valószínű ellenség fegyverzetével, annak harci mutatóival és pusztító tényezőivel, a tömegpusztító fegyverek elleni védelem módjaival. Az alegységparancsnokokat és a szolgálatfőnököket megtanítják a bonyolult viszonyok közötti gyors tájékozódásra, az optimális elhatározás (csapatok minőségi biztosításának érdekében való) rövid idő alatti meghozatalra, a feladatoknak az alárendeltekhez időben történő eljuttatására (ponztosítására), a hadtápfelderítés megszervezésére, a hadtáp életképessége fenntartásához hozzájáruló rendszabályok prognosztizálására és végrehajtására.

Mindezek figyelembevételével az egyik gyakorlaton az arra bevont egységek, alegységek és intézetek hozzáértően tevékenykedtek. Az *„ellenség”* feltételezés szerint váratlanul atom- és légicsapásokat mért azokra. Annak ellenére, hogy az ellenség törekedett is a váratlanságra, a személyi állomány összeszokott és pontos tevékenysége következtében a *„veszteség”* nem is bizonyult olyan nagyknak. A hadtápbiztosítási, az utánszállítási, a tömegpusztító fegyverek elleni őrzés-védelem, a hadtápvezetés terének megfelelően időben foganatosított rendszabályok lehetővé tették a hadtáp életképességének megfelelő szinten tartását. A hadtápegységekkel és alegységekkel időben történő és gyors manőverezéshez, továbbá az anyagi eszközök egyik szervtől azon szerveknek való átadásához, ahol azokra szükség volt, kétségtelenül nagymértékben hozzájárult a hadtáp ésszerű felépítése és áttelepítése, tömegpusztító fegyverek elleni védelmének, valamint őrzésének és védelmének átgondolt megszervezése, a közlekedési utak rejtett helyreállítás, az egyes szolgálati ágak szilárd és rugalmas vezetése.

A szolgálatfőnökök jelentései a hadtápbiztosítási rendszer életképességét jelentősen növelő elhatározásokat tartalmaztak. A nagy tapasztalattal rendelkező Andrejev pl. azt javasolta, hogy az üzemanyagot a kialakult helyzettől függően széttagoltan helyezték el a csapatok tevékenységének irányában. Kiszámították, hogy milyen volumenű földmunkát kell elvégezni a készletek rejtésével kapcsolatosan, előíranyoztak álcázási rendszabályokat, többek között a ködösítést, meghatározták az objektumok őrzésének és védelmének rendjét. Hogy a harcüksültséget megtartó csapatokhoz gyorsan tudjanak üzemanyagot szállítani, a gépkocsioszlopba teljes üzemanyag-választékot tartalmazó gépkocsikat soroltak. A csapatok előrevonásának és ütközetbevetésének biztosítására, harci-technika feltöltésére szolgáló körleteket (terepszakaszokat) jelölték ki. A szolgálatfőnök megfelelő számvetésekkel, vázlatokkal és grafikonokkal támasztotta alá jelentését.

Hozzáértően, szakértelemmel dolgozott V. Gerascsenko, N. Hmiz, L. Budanov, J. Fedoszov, E. Rubel és más tiszték is. Rövid idő alatt készítették el a helyzetnek megfelelően a hadtáp hadrafoghatósága helyreállításának tervét, állították helyre a megbomlott vezetést.

Azokat a hadtápbiztosítási terveket, amelyek az ellenség rakéta-atomcsapása íngsemmissitendő céljai közelében helyezkedtek el, felderített és szemrevételezett tartalékkörzetekbe vonták ki, ahol azok

nak egyik része azonnal hozzátartott a tömegpusztító fegyverek alkalmazása következményeinek felszámolásához, a másik része az új pontosított feladatok végrehajtásához való felkészülést kezdte meg.

Mindazt, amit elgondoltak, előzetesen előkészítették a vezetési pontokon – a terveket, intézkedéseket, utasításokat és számvetéseket körültekintően ellenőrizték. A tervezés során elkövetett hibákat azonnal észrevették.

Tanulságosan oldották meg a vasutak, hidak és más objektumok technikai biztosításának, továbbá a katonai szállítások irányításának kérdéseit, a tartalék hídszerkezeteket és a javítóanyagokat előre felhalmozták, hogy a használhatatlanná vált útszakaszok és hidak helyreállítását haladéktalanul folytatni tudják. A híradás dublázására a polgári közlekedési szervek automata táviróvonalát tervezték igénybe venni.

A vasúti szállításokat általában éjjel, a szerelvények kirakását pedig a rendeltetési állomás megközelítési útjain, speciálisan berendezett helyeken, elsősorban erdőben bonyolították le.

Kirakás után a harci- és különleges járműveket visszavonták az előre elkészített körletekbe, azok nyomait a menetvonalakon és az összpontosítási körletekben világosodásig álcázták.

A hadtápnak terepen való elhelyezésére igénybe vettek erdőszegélyeket, erdőket völgyeket, horhosokat, hegyoldalakat. A technikát széttagoltan helyezték el, gondosan álcázták és rejtették, betiltották azoknak mindennemű mozgását. Megtiltották, hogy a harcosok érintkezzenek a helyi lakossággal, továbbá azt, hogy az egyéni fegyverekkel intenzíven tüzeljenek az „ellenség” magányos felderítő repülőgépeire. Több olyan intézkedést fogantatosítottak, amelyek arra irányultak, hogy felderítsék és megsemmisítsék az ellenség diverzáns-felderítő csoportjait a csapatok elhelyezési körleteiben.

Ha a hadtápegységek és -intézetek elhelyezési körleteiben megjelent az „ellenség” légiereje, akkor a repülőgépek távolodása után azokat haladéktalanul áttelepítettek más körletekbe és az előzőekben csak jelentéktelen számú személyi állományt hagytak vissza.

A lefolytatott gyakorlat lehetővé tette nemcsak a mindennapi kiképzés során szerzett jártasság és ismeret elmélyítését, hanem egyes hiányosságok feltárását is. Így pl. még nem minden esetben tervezik precízen az után- és hátraszállítási utak életképességének biztosításával kapcsolatos rendszabályokat. Azok nélkül pedig nem lehet a hadtáperőkkel és -eszközökkel manőverezni, idejében kitérni az ellenség csapása alól.

A Nagy Honvéddő és az imperialisták által az utóbbi időben kirobbantott helyi háborúk tapasztalatai alapján az egységek előrevonására és a terhek szállítására általában hadosztályonként egy-egy, hadtestenként és hadseregenként pedig egy-kettő frontális irányú utat készítettek elő olyképpen, hogy az utóbbiak a hadosztály utak folytatását képezték. Korszerű viszonyok között elő kell készíteni harántutakat és önálló útszakaszokat (a meglévő utak és völgyek felhasználásával) a hadtápegységek és -alegységek széttagolt elhelyezésére, hogy azok felszabadítsák a frontális irányú utakat az első lépcsők és a tartalékok átengedésének céljából.

A hadtáp teljes motorizációjának eredményeképpen rendkívül megnőtt a forgalom intenzitása a frontális irányokban. De nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy az ellenség elsősorban az útsztrádák és a műutak használatlanná tételére fog törekedni a szállítások akadályozása érdekében.

Tehát ahhoz, hogy a hadtápegységek személyi állománya a várható háborús feladatok végrehajtása során megfelelő ismeretekre és jártasságokra tegyen szert, azért az után- és hátraszállítási utak minőségében már most békében emelkedőkkel, éles kanyarokkal, szűk úttesttel rendelkező föld-; mezei és erdei utakat kell felhasználni. Helyesen járnak el ott, ahol terepfelhasználások alkalmával a személyi állományt megtanítják egyirányú utak előkészítésére, kitérők és haditechnika részére szolgáló várakozási körletek berendezésére, a kanyarok kiszélesítésére, megbízható korlátok építésére, az éjjel és nappal jól látható figyelmeztető jelzések felállítására. A nehezen leküzdhető szakaszokat, a hadifeljárókat, az éles kanyarokat feltétlenül meg kell jelölni. Ez különösen

azért fontos, mert az ellenség nagy hatósugarú önirányító aknákat alkalmazhat. A hadtápszakembereknek nem szabad megfeledkezniük arról, hogy az amerikai hadseregben pl. folyik a BLV-101 és a BLV-102 B típusú önirányító páncélelhárító aknák, az ERHM légiakna-rendszer kifejlesztése. A gyakorlat megszervezésekor ezt a körülményt azoknál a közúti alegységeknél, ahol V. Szatanin, V. Fomin, V. Ipatkin tiszt szolgál, figyelembe veszik, ami dicséretre méltó.

Az anyagbiztosító egységek és alegységek életképességének fenntartásában nagy a szerepe a gépkocsi szállítási ágazatnak. A Németországban állomásozó hadseregcsoportnál felhalmozódott tapasztalat azt bizonyítja, hogy az utánszállítást végzők tevékenységének tervezését alkotóan kell alkalmazni. Nagyon fontos, hogy előre megjelöljék a technika, az anyagi eszközök megóvását, a személyi állomány vesztesége csökkentését szolgáló rendszabályokat.

A gyakorlat azt bizonyítja, hogy eredményt ott érnek el, ahol széttagoltan, helyőrségenként elhelyezkedve tevékenykednek. A parancsnok egyik kötelessége gondoskodni arról, hogy valamennyi gépkocsin legyen sáncfelszerelés és DK-4 mentesítő készlet stb. Az elhelyezési körletekben ajánlatos mentesítésre (fertőtlenítésre) szolgáló technikát (ARSZ-14, TMSZ-65, DKV) tartani. Időben intézkedéseket kell foganatosítani az alegységek őrzésével és védelmével kapcsolatosan, mind állóhelyben, mind menet közben.

Megértve azt, hogy korszerű viszonyok között a közlekedési biztosítás kérdései szorosan összefüggnek és nagymértékben meghatározzák a hadtáp életképességét, a hadseregcsoport alegységeinek többségénél arra kell törekedni, hogy csökkentsék a gépkocsik állásidőjét a be- és kirakódókörletekben, precízen szervezzék meg a gépkocsioszlopok forgalmát (maximálisan megengedhető sebességgel) a szilárd, folyamatos és rejtett vezetést, a technikai biztosítást. Mindez meggyorsítja az anyagi eszközök szállítását, növeli a szállítások biztonságát, azaz a hadtáp életképességét.

Sokat tesznek az ellátóegységek és -alegységek harcckészültsége fenntartása érdekében ott, ahol V. Szmyatovszkij, V. Tatuszov tiszt szolgál. Különleges helyet foglal el itt a technikai biztosítás. Gyakorlatok idején a javítószervek erőfeszítését elsősorban a szállítóeszközök helyreállítására összpontosítják, amelyek az üzemanyag, lőszer utánszállítására, a sebesültek hátraszállítására vannak kijelölve. Állandóan gondoskodnak az alegységelnél a gépkocsik időben történő műszaki karbantartásáról, a gépkocsik szerszámzattal való feltöltéséről, a fődarabok és szerkezetek gondos beszállításáról, a személyi állomány felkészítéséről.

A magas fokú manőverezőképeséget, az életképesség megóvását elősegíti az ellátóalegységek és -egységek mobilitás és munkagépesítés színvonalának növelése, az alsóbb hadtáptagozatok nagy erőrafordítást igénylő munkák alóli mentesítése és azok funkciói egy részének felsőbb tagozatoknak való átadása.

Sajnálatos, hogy ezeket az előnyöket még nem mindig használják fel megfelelően a hadtápbiztosítási rendszer életképességének elérésére. Bizonyára ebben hibásak a körzetek hadtápjainak vezetői is. A foglalkozások során szélesebb mértékben kell alkalmazni az oktatás korszerű módjait, a komplex feladatokat gyakoroltatni kell az alegységekkel, a technika és az anyagi készletek részvételével. Véleményünk szerint az életképesség megtartása érdekében továbbra is folytatni kell a vezetés megszervezésének korszerűsítését valamennyi hadtáptagozatban, felülről lefelé.

Az élet azt bizonyítja, hogy az előljáró és alárendelt tagozatok, továbbá az egységek és alegységek HVP-ei közötti információ minősége lényeges javításra szorul. Állhatatosan kell folytatni a hadtápszervek és más szolgálati ágak, különösen a tüzérfegyverzeti szolgálat közötti együttműködés javítására irányuló munkát. Pontosan az e téren mutatkozó hiányosságok eredményeképpen nem mindig érik el nálunk a tábori foglalkozások a kitűzött célokat, alacsony azok tanulságos volta. Még nem mindegyik parancsnok, hadtáphelyettes és szolgálati főnök ismeri az álcázási, a műszaki létesítmények létrehozásának szabályait, és kellően nem tudja alkalmazni a ködösítő eszközöket.

Befejezésül szeretném kihangsúlyozni, hogy a hadtáp életképessége biztosításával kapcsolatos gyakorlati jártasságok tökéletesítésének és ellenőrzésének a legjobb iskolája mindig a különböző méretű tábori foglalkozások és gyakorlatok voltak és maradnak. A hadtápszakemberek csak azok tudják elsajátítani a munkaképesség fenntartásának módjait, megtanulni - összhangban a harcmezőn kialakult hadtápharcászati helyzettel - a különböző számvetések elkészítését, idejében kiadni az intézkedéseket az életképesség - ellenség támadása alatti - megóvásának érdekében.